

Pállik Béla (1845-1908)

Erdei jelenet, 1894

Olaj, vászon, 87,5x105 cm

Jelezve jobbra lent: Pállik Béla 1894

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / € 4 800

„Kevés művésznkhöz volt ily hű a közönsége. S kevés művésznk tudta e hűséget ily megbízható lelkiismeretességgel viszonzni” – írta Lyka Károly 1908-ban Pállik Béláról írt tanulmányában (Lyka 1908, 384). Megállapítása mára érvényét veszítette, Pállik hajdani sikerei elhalványultak, művei nem oly keresettek mint egykoron. Pedig nem sokkal korábban Szana Tamás még úgy fogalmazott: „Úgy beszéltek róla, mint az aristocratia egyedüli festőjéről.” (Szana 1889, 198.) Pállik magát egyszerű “birkapiktornak” tartotta, s az utókor emlékezetében is így maradt meg, holott emellett számos egyéb műfajban is otthonosan mozgott, reprezentatív arcmásai, versenylovakról készített képei és intim hangulatú tájfestményei egyaránt öregbítették hírnevét.

Már pályája indulását is egy arisztokrata támogató segítette: kiváló rajzkészségére Waldstein János gróf felesége, Sztáray Mária grófnő figyelt fel. Ő ajánlotta Andrássy Gyula gróf figyelmébe, aki egyéves ösztöndíjjal támogatta a szegény sorsú Zemplén-megyei ifjú pályakezdését. Pártfogói közbenjárására Pállik iskoláit a bécsi akadémián kezdte meg, ahol első mestere a korszak neves arcképfestője, Eduard Engerth volt. Útmutatásainak köszönhetően, kezdetben Pállik számára is az arcképfestészet biztosította a megélhetést. Bécsi évei alatt Pállik a nyarakat mecénásai birtokán töltötte, a Waldstein grófok várpalotai kastélyában, Kendeffy Antal boldogfálvai birtokán és Geszten, a Tisza-családnál. E nyaralások alkalmával módja nyílt arra, hogy a számára legkedvesebb műfajban, az állatfestésben gyakorolja magát. Bécsből a müncheni akadémiára utazott tovább, ahol rövid időt töltött a kor legnevesebb történeti festője, Karl von Piloty mellett, ám a történelmi téma kevésbé vonzotta, így hamarosan Wilhelm Dietz vezetésével folytatta tanulmányait. Már első müncheni éve meghozta számára a nemzetközi elismerést: *Delelő nyáj* című festménye általános feltűnést keltett az 1873-as bécsi világiállításán, ahol szokatlanul magas áron vásárolta meg a képet egy amerikai műgyűjtő.

Miután Pállik 1874-ben hazatért Budapestre, megrendelések tömegével árasztották el. Megfestette Deák Ferenc, Tisza Kálmán, Kossuth Lajos és az uralkodó portréját. Ferenc József több alkalommal személyesen is modellt ült neki Gödöllőn festett lovasképmásához. Meglepően élethű, az anyagfestésben kitűnő, karakteres birkaképei oly nagy sikert arattak, hogy egy juhnyáját ábrázoló művet Erzsébet királyné is rendelt tőle. Pállik gyorsan felívelő pályáját szembetegsége szakította meg. Mivel a festéssel fel kellett hagynia, másik szenvedélyének, az operaéneklésnek hódolt, s Ricardo néven ünnepeelt hőstenorként utazta be Európa nagyvárosait. Felépülése után, 1887-től Esterházy Miklós gróf tatai birtokán külön műtermet rendezett be a művésznk, s rábízta a kastélyszínház irányítását is. A kilencvenes évek teljes körű elismerést hozott Pállik számára, a művészkörök Ráth-díjjal, társulati díjjal, kis állami aranyéremmel jutalmazták munkásságát.

1908-ban megrendezett hagyatéki kiállítása műértő körökben is általános meglepetést keltett. Míg korábban a közönség Pállikot mindenekelőtt birkanyájakat, versenylovakat és vadászkutyaikat ábrázoló művei alapján ítélte meg, ezúttal friss szemléletű tájbrázolások sokasága bukkant elő műterméből.

Itt bemutatott műve szintén kivételes darabja e gazdag életműnek. Benne három olyan műfaj egyesül, amelyben Pállik a maga korában jelentős sikereket aratott: a tájkép, a loábrázolás és a portré. Az életképi jelenet főhősei, a divatosan és elegánsan öltözött család tagjai talán Pállik arisztokrata támogatóinak köréből valók. A háttér aprólékosan megfestett erdőrészlete pedig jól jellemzi azt a Mészöly Géza nevével fémjelzett tájképfestészeti irányt, amelyhez Pállik kötődött.

Révész Emese

